

JAVÍTHATNÁNK-E AZ ÚJ ASZFALTOS ELŐÍRÁSAINKAT?

DR. RIGÓ MIHÁLY¹

2008. május 15-től kötelező az ÚT 2-3.301 és az ÚT 2-3.302 jelű „Útépítési aszfaltkeverékek” és az „Út-pályaszerkezeti aszfalt- rétegek, Építési feltételek és minőségi követelmények” című út- ügyi műszaki előírás (ÚME) alkalmazása. A továbbiakban ezekre a 301-es és a 302-es jellel fogok hivatkozni.

Az új ÚME-ket először a 2008. évi nagy téli útépítési szezomban próbálhattuk ki, innen ered némi tapasztalat. Mivel hasonlóak más kollégáknál is lehetnek, hasznos lenne ezeket gyorsan egybe- gyűjteni és az előírást készítő bizottság figyelmébe ajánlani, be- vezetésük megfontolását kérve. Minél előbb átvezetnének ugyanis az ésszerű javaslatokat, annál kevesebb lenne a többértelműség, az emiatti vita és főleg annál kisebb az ÚME által okozott anyagi kár. A világot járó társadalom nagyon jól látja a hazai és a külföldi munkák minőségkülönbségét, emiatt bőven kapunk kritikát.

Közismert, hogy az elmúlt évtizedben az aszfaltrétegekkel, főleg azok nyomvályúsodásával, élettartamával, tartósságával komoly gondok vannak. Nagy reménnyel vártam ezek után az új előírásokat.

Ezek után több mint furcsa az, hogy a nyomvályúsodás, az élet- tartam jellemzői – amelyek ugyanezen jellemzőkre ható többi té- nyező hatását mérhetően igazolnák – szinte lényegtelen jellem- zők az új előírásokban, amelyek az új szemléletmód és a nagy változások jegyében születtek.

ASZFALTKEVERÉKEK

A 301-es előírás sorozat aszfaltfajtánként írja le az aszfaltkeve- rékeket, a keverékek főbb elvárt jellemzői segítségével, az 5–7. táblázatokban.

- a) Megvizsgálta valaki, hogy milyen jellemzők találhatóak egy hasonló célú francia, német, esetleg osztrák előírásban, táblázatokban? A multi cégek nyilván tudják, mert több országban dolgoznak. Azt is nyilván tudják, hogy mely jellemzők kelle- metlenek számukra.
- b) Nem jelenhetne meg ezekről egy cikk a Szemlében, amely- ben egy szakértő bemutatná a fejlett technológiájú országok hasonló táblázatait, és elmagyarázná azt, hogy mi az eltérés és az eltérés oka?
- c) Nem lehetne az 5–7. táblázatok címéből kihagyni a „tervezé- si” jelzőt? Ez a táblázat nemcsak a tervezett, hanem a készít- tendő és a kész keverék előírása is.
- d) Nem lehetne a táblázatok után beírni egyértelműen azt, hogy a bennük lévő értékeket be kell tartani, annyira, hogy a kivi- telezés végén teljesüléseket mérésekkel igazolni kell?
- e) Nem lehetne felsorolni azokat a jellemzőket az értékekkel együtt, amelyeknek a jótállási idő végéig igaznak kell lenni, teljesülni kell?
- f) Ha ezeket leírnánk, nem lehetne kihagyni a 10. oldal alján lévő, a „validálás”-ra vonatkozó bekezdést, mint ezek után felesleges kikötést?

ASZFALTRÉTEGEK

A 301-es előírás rendelkezik:

1. a szemmegoszlás jellemzőire
2. a mészkőliszt mennyiségére
3. a homoktartományban a zútotthomok arányára
4. a 2 mm feletti részben a zúzott termék arányára
5. a kötőanyagra
6. a hézagtartalomra
7. a vízáteresztésre
8. a maradó alakváltozásra
9. a merevségre
10. a fáradásra

Ezután, ezzel szemben, a 302-es, a kész keverék megfelelősé- gének igazolásánál (3. pont), az előbbieket közül sajnos már csak ezek egy kicsi részével foglalkozik:

1. a szemmegoszlás jellemzőire
2. –
3. –
4. –
5. a kötőanyagra
6. a hézagtartalomra
7. –
8. –
9. –
10. –
- g) Így van ez a franciáknál, a németeknél és az osztrákoknál is?

- h) Helyes az, hogy a 13. táblázat csak a hézagtartalom-többlet miatt szankcionál? A 302 előírás „legkártékonyabb” mon- data (3.9.): „Nem megfelelőnek kell tekinteni a megépült aszfaltréteget azon a szakaszon, amelyen a 3.1.–3.8. pon- tokban felsorolt valamelyik követelmény nem teljesül.”

Nos, a 3.1.–3.8. pontok között sajnos nincs a nyomvályúhajlamos közvetlenebbül mérő mutató, azaz aszfalt helyett továbbra is ké- szülhet akár szilvalekvár is, azt át kell venni, el kell fogadni.

Még ha elvégeznénk is pl. a nyomvályúhajlam-vizsgálatot, mire lenne jó, ha semmire sem használhatjuk, mert ez nem minősítő tényező, és ez alapján a hibás teljesítést nem lehet szankcionál- ni.

- i) Ugyanez a helyzet a francia, a német és az osztrák előírás- ban is?
- j) Nem lehetne azt leírni, hogy a nyomvályúvizsgálatot el kell végezni mind a műszaki átadás-átvétel időpontjában is és a jótállási időszak végén is, és mindkét esetben a korábban meghatározott határérték alatti fogadható csak el.

¹ Okl. erdőmérnök, okl. építőmérnök, MMTLO osztályvezető, Csongrád Megyei Igazgatóság, Magyar Közút Kht, e-mail: rigo@csongrad.kozut.hu

Ha az útfelújítás célja a nyomvályú-megszüntetés volt, akkor ennek a célnak a teljesüléséről, azaz az útfelújítás eredményességéről, a milliárdos nagyságrendű összegek elköltése után miért nem győződünk, győződhethünk meg? Nem kiderült pénz-e az a néhány milliárd Ft, amelyet arra használtunk fel, hogy ugyanazt a nyomvályút előállítsuk 10-15 cm-rel magasabban?

- k) Ha kiderül, hogy valami miatt az elkészült aszfaltréteg vékonyabb a megrendelnél, akkor miért fizetünk úgy, mintha a megrendelt nagyobb vastagság készült volna el? Nagy felületen fél cm meg nem építésével extraprofitot lehet előállítani. Kihagyható, értelmetlen lenne ez esetben a 12. táblázat, mindenestől.
- l) Nem lehetne az ÚME-ba betenni szabványosított, előregyártott mintavételi és minősítési terveket, amelyekbe csak a mennyiségeket kellene beírni, és egyből maga a táblázat kiszámolná a szükséges mintaszámot, főleg, ha elektronikusak lesznek az ÚME-k?

- m) Nem lehetne érvényt szerezni annak, és beírni az ÚME-ba, hogy a kivitelezői teljesítés vége ne a műszaki átadás-átvételi eljárás kezdete, hanem a jótállási időszak vége legyen?

A 100/2004. (VII. 27.) GKM RENDELETTEL KAPCSOLATOS GONDOK

- n) Amiatt, hogy ne kelljen rendeletet módosítani, és ne maradjon meg a rendelet pontatlansága, be lehetne-e az ÚME-be írni: „A megrendelő a megfelelőség igazolásának ellenőrzésére megrendelői ellenőrző vizsgálatokat köteles végeztetni, melynek gyakorisága, mintaszáma azonos a mintavételi és minősítési tervben meghatározott darabszámmal”? A vizsgálatok költségeit a megrendelő fizeti.

Végül a 301-es ÚME 5.1.8 pontja, mely sok mindent elárul: „*Tartósság. Külön követelmény nincs.*”

- o) Mit is akarunk mi ezek után? Kinek készültek tulajdonképpen ezek az ÚME-k?